

Un xic d'història :

Deixar la muntura de les altres pedres per a llestar el granat en composicions subtils d'avantguarda és una de les gosadies de la joieria catalana d'aquest final de segle XIX. Gràcies al domini tècnic i a una adaptació ideal al mercat, els joiers, a la fi del Segon Imperi, han sabut donar una buf novador a llurs joies, amb una línia que continua viva al dia d'avui . D'ara endavant, les joies d'encast clos amb grapes formen part de la línia clàssica del granat de Perpinyà.

Els darrers anys del segle XIX, el regionalisme té un paper cabdal en la creació artística del període de prosperitat rossellonesa anomenat Bella Època, durant el qual no es deixarà de fer perdurar els signes de vinculació amb les arrels catalanes. La joia entra en una dualitat ben orquestrada entre els conceptes de progrés i de tradició, esdevin llavors un emblema de catalanitat, un signe de pertinença a la terra catalana. Si la joia de granat de Perpinyà, adient-se amb totes les modes, enterra la còfia tradicional de punta després de la guerra del 14-18, és ben bé un sentiment patriòtic que li confereix fin a avui, la seua càrrega identitària i emocional.

Joseph Charpentier, president de la Cambra sindical s'expressa el 1927: *«Les nostres catalanes d'ença d'un temps, anaven abandonant les joies tradicionals, i és malaguanyat, perquè el granat, que en el llenguatge de les pedres precioses significa lleialtat i franquesa, és del tot la pedra de la nostra cultura. És vermella com la sang generosa dels fills del Rosselló, va encastada en l'or brillant del nostre bell sol. Que no té, en sa beina daurada, els colors de la bandera catalana, que simbolitza la pàtria petita amb la qual estem lligats tan fort? Que no és sang i or?»*. El discurs regionalista dona a la joia un sentit i una vocació suplementària, la d'expressar el sentiment nacional català tal com es viu en aquell moment a la Catalunya Nord, en una gran interioritat, tot mostrant un fort sentiment republicà.

un xic de tecnica :

Per mor de millorar la lluminositat i l'esclat del granat, un palló (full de plata de color roig) delicadament tallat es diposita a l'interior. Servirà per a reflectir la llum i avivar la pedra. El palló és generalment del color de la pedra, salvat en el cas dels 'brasils' o citrines posades sobre un palló vermell, que els dona reflexos ataronjats. Aquest mètode molt antic va lligat íntimament amb la tècnica de l'encast clos que consisteix en envoltar la pedra amb una tireta de metall que la cenyeix completament. El suport de la pedra es fa amb llima o amb fresa, i després es rebat el metall amb un burí.

Entre les dues guerres la producció de joies de granats coneix una nova embranzida gràcies a la seva adequació estilística amb l'Art deco. El nombre de joiers és important i abasta tot el territori nordcatalà. Llevat de les grans joieries com ara Velzy o Charpentier, hom notarà, a Prada, la revifalla impulsada per en Joseph Calvet -que es casa amb l'hereva de la joieria centenària Quès el 1921- i la Casa Augustin Colomer (1893-1973) carrer Llucià a Perpinyà, el paper de la qual serà preponderant en la vida social i artesana perpinyanesa. En efecte, en Colomer és el creador de la Cambra sindical dels mestres artesans i de la Mutual artesana el 1927. Un dels fundadors de la Cambra de Mesters, el 1930, participa a l'Exposició Internacional del 1937 on presenta les seves obres mestres de granat de Perpinyà, el Castellet i una cistella de flors. (aquesta cistella se veura dintre de l'exposicio)

L'exposició tindrà lloc al Palau dels reis de Mallorca de Perpinyà durant 3 anys, amb peces que no s'havien mai reunides en un sol lloc.

Avui són 14 joiers a fabricar aquestes joies tradicionals. Van ser reconeguts per l'estat francès amb una Indicació Geogràfica protegida al novembre 2018.

--

Laurent FONQUERNIE

Historien-Guide Conférencier

INSTITUT DU GRENAT / Le Temps du Costume Roussillonnais

22 boulevard Wilson 66000 Perpignan-France

0033 6 83 82 29 18